TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2006. gada 12. septembrī *

Lieta C-479/04

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Østre Landsret* (Dānija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2004. gada 16. novembrī un kas Tiesā reģistrēts 2004. gada 19. novembrī, tiesvedībā

Laserdisken ApS

pret

Kulturministeriet.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji P. Janns [*P. Jann*], K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], A. Ross [*A. Rosas*] un J. Malenovskis [*J. Malenovský*], tiesneši Ž. P. Puisošē [*J.-P. Puissochet*], R. Šintgens [*R. Schintgen*], N. Kolnerika [*N. Colneric*], S. fon Bārs [*S. von Bahr*], Dž. Arestis [*G. Arestis*] (referents), J. Klučka [*J. Klučka*], U. Lehmuss [*U. Lõhmus*] un A. O'Kīfs [*A. Ó Caoimh*],

* Tiesvedības valoda — dāņu.

ģenerāladvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*],
sekretāre K. Štranca [*K. Sztranc*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2006. gada14. februārī,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Laserdisken ApS* vārdā — H. K. Pedersens [*H. K. Pedersen*], sabiedrības dalībnieks,

— Polijas valdības vārdā — T. Novakovskis [*T. Nowakowski*], pārstāvis,

— Eiropas Parlamenta vārdā — K. Bredlijs [*K. Bradley*] un L. G. Knudsena [*L. G. Knudsen*], pārstāvji,

— Eiropas Savienības Padomes vārdā — H. Vilstrups [*H. Vilstrup*], F. Florindo Gižons [*F. Florindo Gijón*] un R. Ļudvinavičūte [*R. Liudvinaviciute*], pārstāvji,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — V. Vilss [*W. Wils*] un N. B. Rasmusens [*N. B. Rasmussen*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus tiesas sēdē 2006. gada 4. maijā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz 4. panta 2. punkta Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīvā 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā interpretāciju un spēkā esamību (OV L 167, 10. lpp., turpmāk tekstā — "Direktīva" vai "Direktīva 2001/29").

2 Minētais lūgums tika iesniegts prāvā starp *Laserdisken ApS* (turpmāk tekstā — "*Laserdisken*") un *Kulturministeriet* (Kultūras ministrija) par Dānijas Likuma par autortiesībām (*ophavsretslov*), kas ir grozīts ar 2002. gada 17. decembra Likumu Nr. 1051 (*lov* Nr. 1051, *om ændring af ophavsretsloven*), 19. panta piemērošanu ārpus Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) likumīgi tirgotu *DVD* ievešanai un pārdošanai Dānijā.

Atbilstošās tiesību normas

3 Direktīva 2001/29 tika pieņemta, pamatojoties uz EKL 47. panta 2. punktu, 55. pantu un 95. pantu. Tās 1. panta ar nosaukumu "Darbības joma" 1. punktā ir noteikts, ka "[šī] direktīva attiecas uz autortiesību un blakustiesību tiesisko aizsardzību iekšējā tirgū, liekot īpašu uzsvaru uz informācijas sabiedrību".

4 Direktīvas II nodaļa ar nosaukumu "Tiesības un izņēmumi" ietver 2.–5. pantu. 2. pants skar reproducēšanas tiesības, 3. pants — tiesības uz darbu izziņošanu un tiesības uz cita tiesību objekta publiskošanu, 4. pants — izplatīšanas tiesības un 5. pants — izņēmumus un ierobežojumus iepriekšējos trijos pantos paredzētajiem noteikumiem.

5 Direktīvas 4. pantā ir noteikts:

"1. Dalībvalstis autoriem paredz ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt jebkādā veidā publiski izplatīt viņu darbu oriģinālus vai kopijas, tos pārdodot, vai kā citādi.

2. Izplatīšanas tiesības attiecībā uz darba oriģinālu vai kopijām Kopienā neizbeidzas, izņemot gadījumus, kad Kopienā tiesību subjekts attiecīgo tiesību objektu pirmo reizi pārdod vai citādi nodod īpašumtiesības uz šo objektu citai personai, vai to dara ar šā subjekta piekrišanu."

6 Direktīvas 5. panta 2. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis noteiktos gadījumos var paredzēt izņēmumus vai ierobežojumus 2. pantā minētajām reproducēšanas tiesībām. Saskaņā ar tā paša 5. panta 3. punktu dalībvalstis izņēmumus vai ierobežojumus 2. un 3. pantā paredzētajām tiesībām var paredzēt arī gadījumos, kas ir uzskaitīti minētajā punktā.

7 Direktīvas 5. panta 4. punktā ir noteikts — "[ja] dalībvalsts drīkst paredzēt izņēmumu vai ierobežojumu reproducēšanas tiesībām, ievērojot 2. un 3. punktu, tās tāpat drīkst arī paredzēt izņēmumu vai ierobežojumu 4. pantā minētajām izplatīšanas tiesībām, ciktāl to pamato atļautās reproducēšanas mērķis".

8 Pirms Direktīvas 2001/29 transpozīcijas Dānijas likuma par autortiesībām 19. pantā bija noteikts — "[ja] darba reprodukcija ir pārdota vai citā veidā nodota trešai personai ar autora piekrišanu, tad var veikt tā izplatīšanu".

9 Pēc grozījumiem šajā likumā, kas tika izdarīti ar 2002. gada 17. decembra Likumu Nr. 1051, lai transponētu Direktīvu 2001/29, minētā 19. panta 1. punktā tika noteikts:

"Ja darba reprodukcija ir pārdota vai citā veidā nodota trešai personai Eiropas Ekonomikas zonā ar autora piekrišanu, tad var veikt tā izplatīšanu. Gadījumā, ja izplatīšana tiek veikta nomas vai īres veidā, 1. punkta noteikumi attiecas arī uz pārdošanu vai cita veida nodošanu trešajām personām ārpus Eiropas Ekonomikas zonas."

10 1992. gada 2. maija līguma par Eiropas Ekonomikas zonu (OV 1994, L 1, 3. lpp.; turpmāk tekstā — "EEZ līgums") 65. panta 2. punktā ir noteikts, ka šī līguma 28. protokolā un XVII pielikumā ietverti īpaši noteikumi un nosacījumi, ko piemēro attiecībā uz intelektuālo, rūpniecisko un komerciālo īpašumu. Ar EEZ apvienotās komitejas 2004. gada 9. jūlija Lēmumu Nr. 110/2004, ar ko groza EEZ līguma XVII pielikumu (Intelektuālais īpašums) (OV L 376, 45. lpp.), Direktīva 2001/29 tika integrēta minētajā līgumā.

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

11 *Laserdisken* ir komercsabiedrība, kas savās pārdošanas vietās Dānijā it īpaši pārdod kinematogrāfisku darbu kopijas privātiem pircējiem.

12 Līdz 2002. gada beigām minētā sabiedrība šīs kopijas galvenokārt ieveda no Eiropas Savienības dalībvalstīm, taču arī no trešajām valstīm. Tie pamatā bija speciāli izdevumi, kā, piemēram, oriģinālās amerikāņu versijas, vai arī izdevumi, kas bija ierakstīti ar īpašu tehnoloģiju. Cita svarīga preču daļa, kas tika piedāvāta pārdošanā, bija tādi kinematogrāfiski darbi, kas Eiropā agrāk nebija izdoti un nākotnē nebija paredzēti izdošanai.

13 Tā kā iepriekš minēto tiesību aktu grozījumu rezultātā *Laserdisken* konstatēja ievērojamu uzņēmējdarbības kritumu, tā *Østre Landsret* (Austrumu apgabaltiesa) 2003. gada 19. februārī cēla prasību pret *Kulturministeriet*, prasot atzīt, ka Likuma par autortiesībām 19. pants nav piemērojams redakcijā ar grozījumiem, kas tika izdarīti, transponējot Direktīvas 2001/29 4. panta 2. punktu. Saskaņā ar *Laserdisken* pausto viedokli šī 19. panta jaunie noteikumi būtiski ietekmē tās veikto ārpus EEZ likumīgi tirgoto *DVD* ievešanu un pārdošanu.

14 *Østre Landsret* iesniegtās prasības pamatojumā *Laserdisken* atsaucās uz Direktīvas 2001/29 spēkā neesamību, norādot, ka EKL 47. panta 2. punkts, 55. pants un 95. pants nav piemērots juridiskais pamats direktīvas pieņemšanai.

15 Turklāt *Laserdisken* apgalvoja, ka Direktīvas 4. panta 2. punkts pārkāpj starptautiskos līgumus, kas Kopienai ir saistoši autortiesību un blakustiesību jomā, EK līguma noteikumus par konkurences politikas īstenošanu, samērīguma principu cīņā pret pirātismu un vispārējā kārtā iekšējā tirgus īstenošanā, vārda brīvību, vienlīdzības principu un attiecīgos EK līguma noteikumus par dalībvalstu kultūras un izglītības politiku, proti, EKL 151. un 153. pantu.

16 Tā kā *Kulturministeriet* iepriekš minētos pamatus apstrīdēja kopumā, *Østre Landsret* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai divus šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Direktīvas [200l/29] 4. panta 2. punkts ir spēkā neesošs?

2) Vai Direktīvas [2001/29] 4. panta 2. punkts ir šķērslis dalībvalstij savos tiesību aktos saglabāt tiesību starptautisko izsmelšanu?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par otro jautājumu

17 Ar otro jautājumu, kas ir jāizvērtē vispirms, iesniedzējtiesa jautā, vai ar Direktīvas 2001/29 4. panta 2. punktu tiek izslēgtas valsts tiesību normas, kuras paredz, ka darba oriģināla vai kopiju izplatīšanas tiesības tiek izsmeltas, kad ārpus Kopienas tiesību subjekts to pirmo reizi pārdod vai pirmo reizi citādi nodod tā īpašumtiesības citai personai, vai tas tiek darīts ar šā subjekta piekrišanu.

18 *Laserdisken* un Polijas valdība apgalvo, ka Direktīvas 2001/29 4. panta 2. punkts nav pretrunā tam, ka dalībvalsts savos tiesību aktos saglabā šādu tiesību izsmelšanas normu. Eiropas Kopienu Komisija aizstāv pretēju nostāju.

19 Direktīvas 2001/29 4. panta 1. punkts paredz autoru ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt jebkādā veidā publiski izplatīt viņu darbu oriģinālus vai kopijas, tos pārdodot vai kā citādi izplatot.

20 Tā paša panta 2. punktā ir ietverts noteikums par šo tiesību izsmelšanu. Saskaņā ar šo normu izplatīšanas tiesības attiecībā uz darba oriģinālu vai kopijām tiek izsmeltas tikai tad, kad Kopienā tiesību subjekts attiecīgo tiesību objektu pirmo reizi pārdod vai citādi nodod īpašumtiesības uz šo objektu citai personai, vai tas tiek darīts ar šā subjekta piekrišanu.

21 No tā izriet, ka attiecīgo tiesību izsmelšana ir atkarīga no diviem nosacījumiem, proti, pirmkārt, tiesību subjekts darba oriģinālu vai kopijas ir laidis tirgū vai arī tas ir darīts ar viņa piekrišanu, un, otrkārt, šī tirdzniecība ir notikusi Kopienā.

22 Šajā sakarā *Laserdisken* un Polijas valdība būtībā apgalvo, ka Direktīvas 4. panta 2. punkts atstāj dalībvalstīm izvēles iespēju savos attiecīgajos tiesību aktos noteikt vai saglabāt tiesību izsmelšanas noteikumu attiecībā uz darbiem, kas ir laisti tirgū ne tikai Kopienā, bet arī trešajās valstīs.

23 Šādu interpretāciju nevar atbalstīt. Saskaņā ar Direktīvas 2001/29 preambulas divdesmit astoto apsvērumu autortiesību aizsardzība saskaņā ar šo direktīvu ietver ekskluzīvas tiesības kontrolēt materializētā formā iemiesota darba izplatīšanu. Darba oriģināla vai kopiju pirmā pārdošana Kopienā, ko veic tiesību subjekts vai kāds ar viņa piekrišanu, izsmeļ tiesības kontrolēt minētā darba turpmāku pārdošanu Kopienā. Saskaņā ar šo pašu apsvērumu šīm tiesībām nevajadzētu būt izsmeltām attiecībā uz darba oriģinālu vai kopijām, ko tiesību subjekts vai kāds ar viņa piekrišanu pārdod ārpus Kopienas.

24 No Direktīvas 2001/29 4. panta 2. punkta skaidrā formulējuma, lasot to kopā ar šīs direktīvas preambulas divdesmit astoto apsvērumu, izriet, ka minētā norma dalībvalstīm atstāj iespēju paredzēt tiesību izsmelšanas noteikumu tikai attiecībā uz tiesību izsmelšanu Kopienā.

25 Šādu secinājumu apstiprina Direktīvas 2001/29 5. pants, kas dalībvalstīm ļauj noteikt izņēmumus un ierobežojumus attiecībā uz reproducēšanas tiesībām, tiesībām uz darba izziņošanu, tiesībām uz cita tiesību objekta publiskošanu un izplatīšanas tiesībām. Neviena šī panta norma nenorāda, ka pieļaujamie izņēmumi un ierobežojumi varētu attiekties uz tiesību izsmelšanas noteikumu, kas ir noteikts Direktīvas 2001/29 4. panta 2. punktā, un tādējādi varētu dalībvalstīm ļaut atkāpties no šī noteikuma.

26 Turklāt vienīgi iepriekš izklāstītā interpretācija skaidri atbilst Direktīvas 2001/29 mērķim, kas saskaņā ar tās preambulas pirmo apsvērumu ir nodrošināt iekšējā tirgus darbību. Šajā sakarā ir jānorāda, ka situācija, kurā dažas dalībvalstis varētu paredzēt izplatīšanas tiesību starptautisku izsmelšanu, kamēr citas — tikai šādu tiesību izsmelšanu Kopienā, varētu radīt nenovēršamus šķēršļus preču brīvai apritei un pakalpojumu sniegšanas brīvībai.

27 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2001/29 4. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj valsts tiesību noteikumus, kas paredz izplatīšanas tiesību izsmelšanu attiecībā uz darba oriģinālu vai kopijām, ko tiesību subjekts ir laidis tirgū ārpus Kopienas, vai kas tiek darīts ar šī subjekta piekrišanu.

Par pirmo jautājumu

28 *Laserdisken* un Polijas valdība piedāvā atbildēt, ka Direktīva 2001/29 un it īpaši tās 4. panta 2. punkts ir pretrunā Kopienu tiesībām. Turpretī Eiropas Parlaments, Eiropas Savienības Padome un Komisija apgalvo, ka neviens no izvirzītajiem pamatiem par spēkā neesamību nav atbalstāms.

Par Direktīvas 2001/29 juridisko pamatu

29 *Laserdisken* apgalvo, ka Direktīva 2001/29 ir pieņemta kļūdaini, pamatojoties uz EKL 47. panta 2. punktu, 55. pantu un 95. pantu, jo ar tiem nevar pamatot noteikumu par tiesību izsmelšanu Kopienā, kas ir minēts šīs direktīvas 4. panta 2. punktā.

30 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Kopienas kompetenču sistēmas kontekstā tiesību akta juridiskā pamata izvēlei jābūt balstītai uz objektīviem elementiem, kurus iespējams pakļaut tiesas kontrolei. Šo elementu vidū īpaši jāizceļ akta mērķis un saturs (2005. gada 6. decembra spriedums apvienotajās lietās C-453/03, C-11/04, C-12/04 un C-194/04 *ABNA* u.c., Krājums, I-10423. lpp., 54. punkts un tajā minētā judikatūra).

31 Šajā sakarā ir jānorāda, ka EKL 47. panta 2. punkta, 55. panta un 95. panta noteikumi, saskaņā ar kuriem ir pieņemta Direktīva 2001/29, ļauj veikt nepieciešamos pasākumus iekšējā tirgus vienmērīgai darbībai attiecībā uz uzņēmējdarbības veikšanas brīvību un pakalpojumu sniegšanas brīvību, veicot valsts tiesību aktu par autortiesību un blakustiesību satura un īstenošanas saskaņošanu.

32 Direktīva 2001/29 acīmredzami ir vērsta uz iepriekš minētajos Līguma noteikumos minēto mērķu sasniegšanu.

33 Saskaņā ar šīs direktīvas preambulas pirmo apsvērumu Līgums paredz izveidot iekšējo tirgu un radīt sistēmu, kas nodrošina netraucētu konkurenci iekšējā tirgū, un dalībvalstu tiesību aktu saskaņošana autortiesību un blakustiesību jomā veicina minēto mērķu sasniegšanu.

34 Šajā sakarā Direktīvas 2001/29 preambulas trešajā apsvērumā tiek precizēts, ka ierosinātā saskaņošana palīdzēs īstenot iekšējā tirgus četras pamatbrīvības. Turpretī saskaņā ar minētās direktīvas preambulas sesto apsvērumu — ja neveic saskaņošanu Kopienas līmenī, attiecīgo valstu likumdošanas procesā var paredzēt ievērojami atšķirīgu aizsardzību un līdz ar to — ierobežojumus to pakalpojumu un produktu brīvai apritei, kuri ietver intelektuālo īpašumu vai kuru pamatā ir intelektuālais īpašums.

35 No iepriekš minētā izriet, ka *Laserdisken* šajā lietā izvirzītie iebildumi par Direktīvas juridisko pamatu nav pamatoti.

Par Direktīvas 2001/29 4. panta 2. punktu

— Par starptautisko līgumu, ko Kopiena noslēgusi autortiesību un blakustiesību jomā, pārkāpumu

36 Iesniedzējtiesa nenorāda, kuri ir tie līgumi, kas Kopienai ir saistoši un kuru normas varētu būt pārkāptas ar Direktīvas 2001/29 4. panta 2. punktā paredzēto izplatīšanas tiesību Kopienā izsmelšanas noteikumu.

37 *Laserdisken* savos apsvērumos, nesniedzot sīkāku paskaidrojumu, apgalvo, ka izplatīšanas tiesības un Direktīvas 2001/29 4. panta 2. punktā paredzētais tiesību izsmelšanas noteikums ir pretrunā 1. panta c) apakšpunktam un 2. panta a) apakšpunktam 1960. gada 14. decembrī Parīzē parakstītajā Konvencijā par Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizāciju (ESAO). Šajos noteikumos attiecīgi ir noteikts, ka ESAO "mērķis ir atbalstīt tādu [..] politiku, lai veicinātu daudzpusēju un nediskriminējošu starptautiskās tirdzniecības paplašināšanos", un, lai sasniegtu it īpaši šo mērķi, "[dalībvalstis] vienojas [..] nodrošināt savu ekonomisko resursu efektīvu izmantošanu".

38 Papildus tam, ka šim argumentam trūkst skaidrības, ir pietiekami atzīt, ka *Laserdisken* izvirzīto noteikumu mērķis, pieņemot, ka tie Kopienai ir saistoši, nav reglamentēt jautājumu par izplatīšanas tiesību izsmelšanu.

39 Turklāt saskaņā ar Direktīvas 2001/29 preambulas piecpadsmito apsvērumu šī direktīva īsteno starptautiskās saistības, kuras izriet no 1996. gada 20. decembrī Pasaules intelektuālā īpašuma organizācijas (*WIPO*) aizgādnībā pieņemtajiem līgumiem, t.i., no vienas puses, no *WIPO* Līguma par autortiesībām un, no otras puses, no *WIPO* Līguma par izpildījumu un fonogrammām, — līgumiem, ko Padome 2000. gada 16. martā Kopienas vārdā apstiprināja ar Lēmumu 2000/278/EK (OV L 89, 6. lpp.).

40 Runājot par izplatīšanas tiesībām, ne *WIPO* Līguma par autortiesībām 6. panta 2. punkts, ne *WIPO* Līguma par izpildījumu un fonogrammām 8. panta 2. punkts un 12. panta 2. punkts Kopienai kā līgumslēdzējai pusei neuzliek pienākumu noteikt īpašu noteikumu par šo tiesību izsmelšanu.

41 Iepriekš minēto līgumu mērķis — kā tas ir izteikts attiecīgi to preambulu pirmajos apsvērumos — ir saskaņot autortiesību un blakustiesību noteikumus.

42 Runājot par izplatīšanas tiesībām, it īpaši *WIPO* Līgums par autortiesībām izpilda saskaņošanas mērķi, nosakot, ka autoriem ir ekskluzīvas tiesības atļaut padarīt sabiedrībai pieejamu savu darbu oriģinālu un kopijas, tās pārdodot vai nododot īpašumtiesības uz tām citādi. Turpretī, runājot par šo ekskluzīvo tiesību izsmelšanu, minētais līgums neietekmē līgumslēdzēju pušu brīvību noteikt nosacījumus, saskaņā ar kuriem šādu tiesību izsmelšanu piemēro pēc pirmās pārdošanas. Tādējādi tas Kopienai ļauj veikt pilnīgāku valsts tiesību aktu saskaņošanu arī attiecībā uz tiesību izsmelšanas noteikumu. *WIPO* Līguma par autortiesībām noteikumi un Direktīvas 2001/29 noteikumi tādējādi attiecībā uz vēlamo saskaņošanu viens otru papildina.

43 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka nav atbalstāms apgalvojums par to, ka Direktīvas 2001/29 4. panta 2. punkts pārkāpj Kopienas noslēgtos starptautiskos līgumus autortiesību un blakustiesību jomā.

— Par Līguma noteikumiem, kas attiecas uz konkurences politikas īstenošanu

44 *Laserdisken* apgalvo, ka Direktīvas 2001/29 4. panta 2. punktā paredzētais tiesību izsmelšanas noteikums pastiprina piegādātāju kontroli pār izplatīšanas kanāliem un tādējādi ierobežo brīvu konkurenci. Prasītājas pamata prāvā argumentācijas kodols ir fakts, ka šāds tiesību izsmelšanas noteikums, kas ir kombinēts ar *DVD* reģionālās kodēšanas sistēmu, vispārējā veidā neitralizē konkurenci. Faktiski noteikti darbi, kas ir pārdoti ārpus Kopienas, šā noteikuma dēļ Kopienā nav pieejami.

45 Polijas valdība piebilst, ka šāds tiesību izsmelšanas noteikums traucē veicināt lielāku konkurenci, kā arī autortiesību un blakustiesību subjektiem nodrošina viņu interešu aizsardzības līmeni, kas pārsniedz šo tiesību mērķi.

46 Prasītāja pamata prāvā un Polijas valdība kopumā savos apgalvojumos būtībā norāda, ka Direktīvas 2001/29 4. panta 2. punktā paredzētais tiesību izsmelšanas noteikums ierobežo brīvu konkurenci visā pasaulē.

47 Jāatgādina, ka saskaņā ar EKL 3. panta 1. punkta g) apakšpunktu Kopienas darbība saskaņā ar šajā Līgumā ietvertajiem nosacījumiem un grafiku paredz sistēmu, kas nodrošina, ka iekšējā tirgū nav izkropļota konkurence. Šajā sakarā Līguma VI sadaļas 1. nodaļā EKL 81.–89. pants attiecas uz konkurences noteikumiem.

48 Šajā gadījumā saskaņā ar Direktīvas 2001/29 preambulas pirmo apsvērumu dalībvalstu tiesību aktu saskaņošana autortiesību un blakustiesību jomā veicina iekšējā tirgus izveidošanu un tādas sistēmas radīšanu, kas nodrošina netraucētu konkurenci iekšējā tirgū.

49 No tā izriet, ka ar šo direktīvu veiktās saskaņošanas mērķis ir nodrošināt arī netraucētu konkurenci iekšējā tirgū, un tas atbilst EKL 3. panta 1. punkta g) apakšpunktam.

50 *Laserdisken* un Polijas valdības izvirzītais apgalvojums nozīmē, ka Kopienu likumdevējam, pieņemot Direktīvu 2001/29, bija pienākums ņemt vērā brīvas konkurences principu visā pasaulē, kas ir pienākums, kas neizriet ne no EKL 3. panta 1. punkta g) apakšpunkta, ne no citiem Līguma noteikumiem.

51 No visa iepriekš minētā izriet, ka pamats par spēkā neesamību, kas balstīts uz Līguma noteikumu par konkurences politikas īstenošanu pārkāpumu, ir noraidāms.

— Par samērīguma principa pārkāpumu

52 *Laserdisken* un Polijas valdība uzskata, ka Direktīvas 2001/29 4. panta 2. punktā paredzētais tiesību izsmelšanas noteikums nav vajadzīgs, lai sasniegtu netraucēta iekšējā tirgus mērķi, un tas Eiropas Savienības pilsoņiem uzliek tādu apgrūtinājumu, kas pārsniedz nepieciešamo. Turklāt šis noteikums izrādās neefektīvs, lai novērstu tādu darbu izplatīšanu, kas laisti apritē Kopienā bez autortiesību vai blakustiesību subjekta piekrišanas.

53 No pastāvīgās judikatūras izriet, ka samērīguma princips, kas ir viens no Kopienu tiesību vispārējiem principiem, prasa, lai līdzekļi, kurus pielieto, īstenojot Kopienu tiesību normu, būtu piemēroti attiecīgā mērķa īstenošanai un nepārsniegtu to, kas ir nepieciešams, lai to sasniegtu (Tiesas 2002. gada 10. decembra spriedums lietā C-491/01 *British American Tobacco* (*Investments*) un *Imperial Tobacco*, *Recueil*, I-11453. lpp., 122. punkts).

54 Prasītāja pamata prāvā būtībā kritizē Kopienas iestāžu izdarīto izvēli par labu noteikumam par izplatīšanas tiesību izsmelšanu Kopienā.

55 Tādēļ ir jāizvērtē, vai šāda noteikuma pieņemšana ir nesamērīgs pasākums attiecībā pret šo iestāžu noteiktajiem mērķiem.

56 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka valsts tiesību aktu atšķirības izplatīšanas tiesību izsmelšanas jomā var tieši ietekmēt iekšējā tirgus vienmērīgu darbību. Tādēļ saskaņošanas mērķis šajā jomā ir novērst brīvas aprites šķēršļus.

57 Turklāt saskaņā ar Direktīvas 2001/29 preambulas devīto apsvērumu autortiesību un blakustiesību aizsardzība palīdz nodrošināt jaunrades uzturēšanu un attīstību it īpaši autoru, izpildītāju, producentu un patērētāju interesēs. No šīs direktīvas preambulas desmitā apsvēruma izriet — lai garantētu piemērotu atlīdzību par darbu izmantošanu un nodrošinātu iespēju iegūt labu atdevi no ieguldījumiem, vajadzīga intelektuālā īpašuma tiesību pienācīga tiesiskā aizsardzība. Šajā sakarā arī vienpadsmitajā apsvērumā ir noteikts, ka stingra un efektīva aizsardzības sistēma ļauj nodrošināt, lai Eiropas kultūras jaunrade un producēšana saņemtu vajadzīgos resursus un lai tiktu aizsargāta mākslas darbu radītāju un izpildītāju neatkarība un cieņa.

58 Ievērojot iepriekš minētos mērķus, Kopienas likumdevēja izvēle Direktīvas 2001/29 4. panta 2. punktā par labu noteikumam par tiesību izsmelšanu Kopienā nav nesamērīgs pasākums, kas varētu ietekmēt šī noteikuma spēkā esamību.

59 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka apgalvojums par samērīguma principa pārkāpumu nav pamatots.

— Par vārda brīvības pārkāpumu

60 *Laserdisken* uzskata, ka Direktīvas 2001/29 4. panta 2. punkta iedarbība ir tāda, ka tas liedz Savienības pilsoņiem tiesības saņemt informāciju, tādējādi pārkāpjot 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā — "ECTK") 10. pantu. *Laserdisken* turklāt atsaucas uz autortiesību subjektu brīvības paust savas idejas neievērošanu.

61 Vispirms ir jāatgādina, ka atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai vispārējo tiesību principu neatņemama sastāvdaļa ir pamattiesības, kuru ievērošanu nodrošina Tiesa, un ka šajā nolūkā Tiesa smeļas iedvesmu no dalībvalstīm kopīgām konstitucionālajām tradīcijām, kā arī no vadlīnijām, ko sniedz starptautiskie tiesību instrumenti cilvēktiesību aizsardzības jomā, kuriem dalībvalstis ir pievienojušās vai kurus tās ir ratificējušas. ECTK šajā kontekstā ir īpaša nozīme (2003. gada 12. jūnija spriedums lietā C-112/00 *Schmidberger, Recueil*, I-5659. lpp., 71. punkts un tajā minētā judikatūra).

62 ECTK 10. pantā paredzētā vārda brīvība ir pamatbrīvība, kuras ievērošanu nodrošina Kopienu tiesas (1991. gada 18. jūnija spriedums lietā C-260/89 *ERT, Recueil*, I-2925. lpp., 44. punkts). Tas pats attiecas uz īpašuma tiesībām, kas tiek garantētas ar ECTK papildprotokola 1. pantu (šajā sakarā skat. 2005. gada 12. maija spriedumu lietā C-347/03 *Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia* un *ERSA*, Krājums, I-3785. lpp., 119. punkts, un 2005. gada 12. jūlija spriedumu apvienotajās lietās C-154/04 un C-155/04 *Alliance for Natural Health* u.c., Krājums, I-6451. lpp., 126. punkts).

63 Pirmkārt, apgalvojums par ECTK 10. pantā garantētās vārda brīvības pārkāpumu, kas izriet no fakta, ka autortiesību subjektam tiekot liegts paust savas idejas, ir noraidāms. Saskaņā ar Direktīvas 2001/29 4. panta 2. punktu izplatīšanas tiesības ir izsmeltas ar nosacījumu, ka autortiesību subjekts ir devis savu piekrišanu pirmajai pārdošanai vai citādai īpašumtiesību nodošanai. Šis tiesību subjekts tādējādi var īstenot savu kontroli pār minēto tiesību aizsargātā darba pirmo pārdošanu. Šādā kontekstā vārda brīvību nevar izvirzīt kā pamatu tiesību izsmelšanas noteikuma atzīšanai par spēkā neesošu.

64 Otrkārt, runājot par brīvību saņemt informāciju, pieņemot, ka Direktīvas 2001/29 4. panta 2. punktā paredzētais tiesību izsmelšanas noteikums varētu ierobežot šo brīvību, tomēr no ECTK 10. panta 2. punkta izriet, ka šī panta 1. punktā garantētās tiesības var pakļaut noteiktiem ierobežojumiem, ko pamato vispārējo interešu iemesli, ja šie izņēmumi turklāt ir paredzēti likumā, tie ir balstīti uz vienu vai vairākiem leģitīmiem mērķiem saistībā ar šo noteikumu un ir nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, t.i., tos pamato sociāli neatliekama vajadzība un tie ir īpaši samērīgi ar sasniedzamo leģitīmo mērķi (skat. šajā sakarā 2004. gada 25. marta spriedumu lietā C-71/02 *Karner, Recueil*, I-3025. lpp., 50. punkts).

65 Šajā gadījumā apgalvotais informācijas saņemšanas brīvības ierobežojums ir pamatots, ievērojot nepieciešamību aizsargāt intelektuālā īpašuma tiesības, kā, piemēram, autortiesības, kas ir īpašumtiesību sastāvdaļa.

66 Līdz ar to apgalvojums par vārda brīvības pārkāpumu ir noraidāms.

— Par vienlīdzības principa pārkāpumu

67 *Laserdisken* apgalvo, ka Direktīvas 2001/29 4. panta 2. punktā paredzētais tiesību izsmelšanas noteikums varētu pārkāpt vienlīdzības principu. Šajā sakarā kā piemēru tā norāda, ka producents un licences īpašnieks, kas reģistrēti trešā valstī, nav vienlīdzīgā situācijā ar producentu vai licences īpašnieku, kas ir reģistrēti Kopienā.

68 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru vienlīdzīgas attieksmes princips noteic, ka līdzīgās situācijās nevajadzētu piemērot atšķirīgus noteikumus un dažādās situācijās savukārt nevajadzētu piemērot vienādus noteikumus, ja vien tādai pieejai nav objektīva pamata (iepriekš minētais spriedums lietā *ABNA* u.c., 63. punkts un tajā minētā judikatūra).

69 Pieņemot, ka prasītājas pamata prāvā izvirzītais apgalvojums šajā kontekstā varētu būt lietderīgs, tas nepierāda, ka Direktīvas 4. panta 2. punkta piemērošanas rezultātā divas salīdzināmas situācijas tiktu vērtētas atšķirīgi. Nav šaubu, ka trešā valstī reģistrēts producents un licences īpašnieks nav identiskā vai salīdzināmā situācijā salīdzinājumā ar Kopienā reģistrētu producentu un licences īpašnieku. Faktiski *Laserdisken* būtībā apgalvo, ka acīmredzami nesalīdzināmās situācijās vajadzētu rīkoties vienādi.

70 No tā izriet, ka apgalvojums par vienlīdzības principa pārkāpumu ir noraidāms.

— Par EKL 151. panta un 153. panta pārkāpumu

71 EKL 151. panta 1. punktā ir noteikts, ka Kopiena veicina dalībvalstu kultūru uzplaukumu, respektējot to nacionālās un reģionālās atšķirības un vienlaikus pievēršot uzmanību kopīgajam kultūras mantojumam.

72 EKL 153. panta 1. punktā it īpaši ir noteikts, ka, lai atbalstītu patērētāju intereses un nodrošinātu augstu līmeni patērētāju tiesību aizsardzībā, Kopiena veicina viņu tiesības gūt informāciju un izglītību.

73 *Laserdisken*, ko atbalsta Polijas valdība, apgalvo, ka, pieņemot Direktīvas 2001/29 4. panta 2. punktu, Kopiena nav ievērojusi iepriekš minētos noteikumus.

74 Pirmkārt, jāatzīst, ka minētie noteikumi vai nu skaidri izteiktā veidā, vai saturiski ir minēti vairākos šīs direktīvas preambulas apsvērumos.

75 Tāpat no Direktīvas 2001/29 preambulas devītā un vienpadsmitā apsvēruma izriet, ka autortiesību un blakustiesību saskaņošanas pamatā jābūt augstam aizsardzības līmenim, jo šīm tiesībām ir izšķiroša nozīme intelektuālajā jaunradē, un to stingra un efektīva aizsardzības sistēma ir viens no galvenajiem veidiem, kā nodrošināt, lai Eiropas kultūras jaunrade un producēšana saņemtu vajadzīgos resursus, un kā aizsargāt mākslas darbu radītāju un izpildītāju neatkarību un cieņu.

76 Šajā sakarā ir jānorāda, ka saskaņā ar Direktīvas 2001/29 preambulas divpadsmito apsvērumu autortiesību darbu un blakustiesību objekta pienācīga aizsardzība ir ļoti svarīga arī no kultūras viedokļa, un Līguma 151. pantā prasīts, lai Kopiena savā darbībā ņemtu vērā kultūras aspektus.

77 Visbeidzot, saskaņā ar Direktīvas 2001/29 preambulas četrpadsmito apsvērumu šai direktīvai jāveicina izglītība un kultūra, aizsargājot darbus un citus tiesību objektus un vienlaikus sabiedrības interesēs pieļaujot izņēmumus vai ierobežojumus, lai izglītotu un mācītu.

78 Otrkārt, ir jānorāda, ka Direktīvas 2001/29 5. pantā ir paredzēta izņēmumu un ierobežojumu sistēma attiecībā uz dažādām tiesībām, kuras ir noteiktas 2.–4. pantā, lai dalībvalstis varētu īstenot savas pilnvaras it īpaši izglītībā un mācību procesā.

79 Turklāt šo sistēmu stingri ierobežo tā paša 5. panta 5. punkts, kurā ir noteikts, ka paredzētos izņēmumus un ierobežojumus piemēro tikai dažos īpašos gadījumos, kas nav pretrunā darba vai cita tiesību objekta parastajai izmantošanai un nepamatoti neskar tiesību subjekta likumīgās intereses.

80 No visa iepriekš minētā izriet, ka dalībvalstu kultūras aspektus, uz kuriem būtībā atsaucas prasītāja pamata lietā, kā arī tiesības uz izglītību, kas savā darbībā Kopienu likumdevējam jāņem vērā, Kopienu iestādes, izstrādājot un pieņemot Direktīvu 2001/29, ir pilnībā ņēmušas vērā.

81 No tā izriet, ka argumenti par apgalvoto EKL 151. panta un 153. panta pārkāpumu ir noraidāmi.

82 Līdz ar to iesniedzējtiesai ir jāatbild, ka, izskatot pirmo prejudiciālo jautājumu, netika atrasts neviens elements, kas varētu ietekmēt Direktīvas 2001/29 4. panta 2. punkta spēkā esamību.

Par tiesāšanās izdevumiem

83 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, izņemot minēto lietas dalībnieku izdevumus, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

1) **izskatot pirmo prejudiciālo jautājumu, netika atrasts neviens elements, kas varētu ietekmēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīvas 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā 4. panta 2. punkta spēkā esamību;**

2) **Direktīvas 2001/29 4. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj valsts tiesību noteikumus, kas paredz izplatīšanas tiesību izsmelšanu attiecībā uz darba oriģinālu vai kopijām, ko tiesību subjekts ir laidis tirgū ārpus Eiropas Kopienas vai kas tiek darīts ar šī subjekta piekrišanu.**

[Paraksti]